
Taiwanský žebříček: UK je 55. vysoká škola v rámci kontinentální Evropy

---

Taiwanský žebříček: UK je 55. vysoká škola v rámci kontinentální Evropy

Dne 10. října 2013 byly zveřejněny výsledky posledního letošního mezinárodního žebříčku vysokých škol, *Performance Ranking of Scientific Papers for World Universities*, který je též znám jako Taiwanský žebříček (jeho zpracovatelem je National Taiwan University).

Taiwanský žebříček se, podobně jako „žebříčky“¹ SCImago a Leidenský, soustřeďuje pouze na jednu oblast, a to na vědeckou činnost vysokých škol, přičemž ji hodnotí výhradně na základě bibliometrických indikátorů. Tento přístup zahrnuje pouze část činnosti vysokých škol a hodnotí ji pouze jednou metodou. Pozoruhodné ovšem je, že všechny tři výše jmenované přehledy/žebříčky si na rozdíl od „prestižních globálních žebříčků“, které hodnocení pojímají širěji a neomezuji se pouze na bibliometrické ukazatele (ARWU , THE , QS), uvědomují své limity, zdůrazňují nutnost obezřetné práce s výsledky a skutečnost, že rozdíly v pořadí nemusí nutně znamenat zásadní rozdíly v „kvalitě“.² Tento závěr platí zvláště v oblasti vědy, neboť výsledky zde z nezanedbatelné části vznikají díky domácí i mezinárodní spolupráci.³ Tuto skutečnost „žebříčky v přísném slova smyslu“ zakrývají, když navozují dojem „globální soutěže“ izolovaných vysokých škol. Tento dojem je u globálních žebříčků dále posilován tím, že k významným rozdílům v pořadí v jejich případě více přispívají ty indikátory, v nichž spolupráce nehraje roli: např. anketa mezi akademickými pracovníci a pracovníky v případě THE a QS (ptá se na několik málo vysokých školy na světě) či významná ocenění (nositelé Nobelovy ceny nebo Fieldsovy medaile) v případě ARWU.

Taiwanský žebříček vychází z databáze *Web of Science* (tak jako žebříčky Leidenský, THE a ARWU) a při hodnocení se soustřeďuje na tři oblasti: *objem publikační činnosti, citovanost a excelentní výsledky*. Prostřednictvím kvantitativních scientometrických ukazatelů se přitom snaží indikovat jak kvantitu (objem publikační činnosti), tak kvalitu (např. H-index, výsledky v časopisech s oborově nejvyšším impakt faktorem), a to v dlouhodobém (jedenáctiletém) i aktuálním (jednoletém či dvouletém) měřítku. Je nutné dodat, že stranou veškerých výpočtů zůstává celá oblast humanitních věd, která se z podstaty věci (články nejsou nejdůležitějším výstupem, citační zvyklosti jsou odlišné, význam citovanosti není tak silný) s bibliometrickými ukazateli rozchází; příslušní akademičtí pracovníci jsou do žebříčku zahrnuti pouze v rámci alternativního pořadí, v němž jsou vybrané ukazatele přepočítávány na jednoho akademického pracovníka.⁴

Vedle celkového žebříčku jsou publikovány též žebříčky šesti oborových skupin a čtrnácti oborů ve členění přejatém z *Web of Science*. Sami zpracovatelé přitom větší váhu kladou na oborové žebříčky, neboť poskytují údaje o sevřenějších oblastech, než je tomu v případě žebříčku celkového, v němž jsou pod jednu střechu seskupeny značně rozdílné (např. z hlediska skladby a podílu jednotlivých oborů) vysoké školy a v němž jsou zvýhodněny školy velké z hlediska počtu akademických pracovníků a pracovníků.

V celkovém žebříčku byla Univerzita Karlova jako 55. vysoká škola v rámci kontinentální Evropy umístěna na 185. místo⁵, klasifikována byla dále ve čtyřech oborových skupinách (zemědělské vědy, klinická medicína, vědy o živé přírodě,

---

1 Přesnější je mluvit o přehledech

2 Viz např. sekci FAQ na stránkách Taiwanského žebříčku: „Do lower ranks indicate poor academic performance of universities? Not necessarily. Scientific papers performance constitutes only a part of a university's overall academic performance although it is a significant one. Any interpretation of poorer academic performance or reputation due to a university's lower rank in this ranking system is over inference“; nebo: „It should be noted that many universities obtained similar scores, and the slight differences of the final scores must be interpreted carefully. A university's slightly higher score than another university's may not necessarily suggest its superiority in scientific research because the two universities might be in very close proximity in the ranking“.

3 Podle údajů z letošního Leidenského žebříčku mezi lety 2008–2011 vzniklo 80 procent výstupů Univerzity Karlovy, které jsou evidovány ve *Web of Science*, ve spolupráci, 54 procent ve spolupráci mezinárodní.

4 I tuto skutečnost Taiwanský žebříček kriticky reflektuje, když upozorňuje na nepřekonatelné znevýhodnění vysokých škol s vysokým podílem humanitních oborů. V letošním roce byly humanitní obory Univerzity Karlovy viditelné v žebříčku QS: celkově se umístily na 137. místě, klasifikovány pak byly anglický jazyk a literatura (168. místo), filosofie (104. místo), jazykověda (86. místo), moderní jazyky (144. místo).

5 Resp. na 211. místo v alternativním pořadí, v němž jsou vybrané indikátory přepočítávány na jednoho akademického pracovníka.

inženýrské vědy a přírodní vědy) a osmi oborech, nejvýše v případě matematiky a fyziky, a to na 82., resp. 104. místě, v dalších pěti případech (ekologie a životní prostředí, vědy o flóře a fauně, farmakologie a toxikologie, chemie, geovědy) pak v první dvoustovce.

Jakkoli jsou uvedená čísla příznivá, nelze je přeceňovat. Rankiny vypovídají především o vědeckém výkonu a/nebo reputaci hodnocené univerzity, aniž by reflektovaly, zda a nakolik je právě toto jejich posláním. I poměrně úzce zaměřené žebříčky, které pracují s bibliometrickými indikátory, mají mnoho úskalí, o reputačních průzkumech či o určování pořadí na základě nositelů Nobelových cen (Fieldsových medailí), a dokonce i na základě doby, která uplynula od udělení ceny, ani nemluvě. V úvahu je též třeba vzít nepřesnosti vstupních dat. Jediná zpráva, kterou mohou žebříčky přinést, je, že daná instituce (v případě České republiky Univerzita Karlova) náleží do jakési „1. ligy“ mezinárodní vědecké komunity. V žádném případě však nepřináší zprávu o tom, že by se UK pohybovala někde na konci ligové tabulky nebo že by další české instituce nebyly kvalitní. Na skutečné posouzení kvality vysokých škol by bylo třeba využít zcela jiného způsobu hodnocení a v žádném případě ne zjednodušený metodologický přístup rankingů.

PŘEHLED UMÍSTĚNÍ UNIVERZITY KARLOVY V TAIWANSKÉM ŽEBŘÍČKU 2013	
skupina oborů / obor	umístění
Agriculture	196
Environment and Ecology	173
Plant and Animal Science	152
Clinical Medicine	194
Life Science	242
Pharmacology and Toxicology	138
Engineering	-
Materials Science	266
Natural Sciences	122
Chemistry	194
Geoscience	195
Mathematics	82
Physics	104
celkové umístění Univerzity Karlovy	185

Ilustrace: věda ve dvou specializovaných žebříčcích

Taiwanský žebříček i ARWU hodnotí vědeckou činnost vysokých škol. Zatímco první se opírá pouze o scientometrické ukazatele, ARWU kromě nich přikládá třetinovou váhu nositelům významných ocenění. Dopad na celkové výsledky a na jejich „snadnou interpretaci“, ke které číselná řada vybízí, lze ukázat na srovnání celkového skóre prvních pěti set vysokých škol: ARWU mnohem silněji podporuje dojem existence úzké skupiny „kvalitních vysokých škol“ („winners“) a velké propasti, která je dělí od „zbytku světa“ („losers“). Oba příklady pak ukazují, že od určitého umístění nedokáží žebříčky rozlišovat a neposkytují proto podklad pro diskusi, co znamená posun o několik míst nahoru či dolů.

